

Federal Dialogue Lecture Series

ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် တာဝန်ခံမှုအပြည့်အဝရှိသော

ဖြည့်နယ်အစိုးရ

Prof. David Williams

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ဦးဆောင်ကျင်းပလျက်ရှိသည့် Federal Dialogue Series တွင် Prof. David Williams ၏ ဆွေးနွေးတင်ပြမှုကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဆီလျော်အောင် ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် တာဝန်ခံမှုအပြည့်အဝရှိသော ပြည်နယ်အစိုးရ

ဖက်ဒရယ်စနစ်သည် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များအကြား ကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် ခွဲဝေအုပ်ချုပ်ရသော စနစ် ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ရရှိထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို အပြည့်အဝ ကျင့်သုံးနိုင်မှသာ စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်စနစ်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို အပြည့်အဝကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင်များဖြစ်ကြသော ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးတို့အပြင် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝ ပိုင်ဆိုင်ကျင့်သုံးရန် လိုအပ်သည်။

ဥပမာ - ပညာရေးကဏ္ဍကို ပြည်နယ်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအဖြစ် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည်ဆိုပါစို့။ သို့ရာတွင် မဏ္ဍိုင်(၄)ရပ်ထဲမှ တရားစီရင်ရေးကိုသာ ပြည်နယ်များက ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့်ရှိလျှင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမည်။ ထိုဥပဒေများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရက အကောင်အထည်ဖော်မည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာနမှ စီမံခန့်ခွဲမည်။ ပြည်နယ်များအနေဖြင့် အဆိုပါအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများထဲမှ တက်လာသော အမှုများကိုသာ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိမည်။ ထိုသို့တရားစီရင်ရာတွင်လည်း ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေနှင့်အညီသာ လုပ်ဆောင်ပိုင်ခွင့်ရှိမည် ဖြစ်သောကြောင့် အင်မတန်မှ လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိသော၊ အားနည်းသော ပြည်နယ်အစိုးရသာဖြစ်ပေမည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်များ၏ ကဏ္ဍအလိုက်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို သတ်မှတ်ထားသော်လည်း နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင် (၄) ရပ်တွင် ဥပဒေပြုရေးအာဏာသာရှိသည်။ ပြည်နယ်အကြီးအကဲဖြစ်သော ဝန်ကြီးချုပ်ကို သမ္မတမှ ခန့်အပ်သည်။ ပြည်ထောင်စု၏ တရားစီရင်ရေးအောက်တွင် ပြည်နယ်တရားသူကြီးများနှင့် ပြည်နယ်တရားရုံးများကို ထားရှိသည်။ စီမံခန့်ခွဲရေးတွင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ တိုက်ရိုက်ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် ထားရှိသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု တစဉ်

စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်စနစ်တွင်မူ ပြည်နယ်အစိုးရများသည် နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင် (၄) ရပ်စလုံးကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများအပေါ် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု အပြည့်အဝရှိကြသည်။

အဘယ့်ကြောင့် ပြည်နယ်များတွင် နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင် (၄) ရပ်စလုံး ရှိဖို့ လိုအပ်သလဲ

ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်

ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ကဏ္ဍအလိုက်ခွဲဝေထားသော အာဏာများကို ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့် ရှိရန်လိုအပ်သည်။ ယဉ်ကျေးဆိုင်ရာ မတူကွဲပြားမှုများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အာဏာစက်ကို ထိန်းညှိရန်၊ ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူများ၏ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ရန်၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသိပညာများကို အသုံးပြုနိုင်ရန်နှင့် မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များကို လွယ်ကူလျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတို့အတွက် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုရေး လွှတ်တော်များမှ ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိရန်လိုအပ်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်

ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာရှိရန်လိုအပ်ပြီး ပြည်နယ်၏ အုပ်ချုပ်ရေး အကြီးအကဲ (ဝါ) ပြည်နယ်ဝန်ချုပ်ကြီးချုပ်ကို ၎င်းပြည်နယ်အတွင်းနေထိုင်သော ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ် နိုင်ခွင့်သည် အင်မတန်မှ အရေးပါသောအချက်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်မှသာလျှင် ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းလိုက်သောဥပဒေများကို ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိရှိဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ်အကြီးအကဲသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ခန့်အပ်ထားသူဖြစ်လျှင် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကအတည်ပြုလိုက်သော ဥပဒေများတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက မနှစ်သက်သော ဥပဒေများရှိပါက အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း မပြုပဲ လျစ်လျူရှုခြင်းများ ရှိလာနိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်နယ်အကြီးအကဲသည် သူ့ကိုခန့်အပ်သော ပြည်ထောင်စုအစိုးရကိုသာ တာဝန်ခံသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

တစ်ဖက်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကခန့်အပ်လိုက်သော ပြည်နယ်အကြီးအကဲအနေဖြင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်က အတည်ပြုလိုက်သောဥပဒေများကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်လို သော်လည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို တာဝန်ခံနေရသောကြောင့် အခက်တွေ့နိုင်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု တစ်စဉ်

ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှရေးဆွဲသော ဥပဒေများ၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို သိရှိရန်လိုအပ်သည်။ ထိုသို့သိရှိနိုင်ရန် ဒေသန္တရယဉ်ကျေးမှုများနှင့် စံတန်ဖိုးများကို နားလည်ရန်လိုအပ်ပြီး ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအကြီးအကဲ အနေဖြင့် ဒေသခံလူထုများနှင့် ကောင်းမွန်သော ချိတ်ဆက်မှုရှိရန် လိုအပ်သည်။ ဥပမာ - တူမီးသေနတ်ကို တချို့ဒေသများတွင်မူ အန္တရာယ်ပြုစေနိုင်သောလက်နက်အဖြစ် ရှုမြင်သော်လည်း ချင်းပြည်နယ်တွင်မူ ဒေသခံများအတွက် အမဲလိုက်ရာတွင်အသုံးပြုသည့် နေ့စဉ်လူနေမှုဘဝ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

သမ္မတစနစ်တွင် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအကြီးအကဲကို ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများက တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအကြီးအကဲသည် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများကို တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံပါသည်။ ပါလီမန်စနစ်တွင်မူ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ကို ပြည်နယ်လွှတ်တော်က ခန့်အပ်ထားသောကြောင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်သူလူထုကို ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှတစ်ဆင့် သွယ်ဝိုက်နည်းဖြင့်တာဝန်ခံသည်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းနှင့် ဖြုတ်ချခြင်းကို ပြည်နယ်လွှတ်တော်က ဆောင်ရွက်ရသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ဝန်ကြီးချုပ်က ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။ အများစုက ပါလီမန်စနစ်ကို ပိုမိုနှစ်သက်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တို့သည် အပြန်အလှန် ထိန်းညှိခြင်းဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် ဥပဒေပြုအာဏာအကြားအငြင်းပွားမှုကို လျော့နည်းစေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်

ဥပဒေကို ရှုထောင့် နှစ်ခုဖြင့် ကြည့်နိုင်သည်။ တစ်ခုမှာ ဥပဒေကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော သိပ္ပံဘာသာရပ် (Law as an Objective Science) အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပဒေကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသော သိပ္ပံဘာသာရပ် ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် ကောင်းမွန်စွာသင်ကြားလေ့ကျင့်ထားသော ဥပဒေပညာရှင်များက ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ဥပဒေနှစ်ရပ်စလုံးကို တူညီစွာအနက်အဓိပ္ပါယ် ပြန်နိုင်သောကြောင့် တချို့သောဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ဥပဒေနှစ်ရပ်စလုံးကို ကိုင်တွယ်ရန် တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရတွင်သာ ထားရှိကြသည်။ အခြားတစ်ခုမှာ အစိုးရက ပြည်သူများ၏လူနေမှုဘဝသာယာဝပြောအောင် ဖန်တီးနိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေကိုအသုံးပြုခြင်း (Law as a Social Engineering) ဟူသော ရှုထောင့်ဖြစ်သည်။ လူနေမှုဘဝသာယာရေးဟု ဆိုရာတွင် ဒေသတစ်ခုနှင့် အခြားဒေသတစ်ခုတွင် သီးခြားစံသတ်မှတ်ထားချက်များ၊ တန်ဖိုးများနှင့် သဘောထားအမြင်များရှိသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု တစဉ်

ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့် အခြားပြည်နယ်တစ်ခုတွင် စံတန်ဖိုးများအပေါ် မတူညီသော အမြင်အမျိုးမျိုး ရှိကြမည်ဖြစ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းကို ဦးစားပေးမည်လော၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဦးစားပေးမည်လော။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ဦးစားပေးမည်လော၊ လူတစ်ဦးစီတိုင်း၏ အခွင့်အရေးကို ဦးစားပေးမည်လော။ လူ့ကိုယ်ကျင့်တရားကို ဦးစားပေးမည်လော၊ လူတိုင်း၏ သီးသန့်ဘဝဖြစ်တည်မှုကို အကာအကွယ်ပေးမည်လော။ မတူကွဲပြားမှုကို ဦးစားပေးမည်လော၊ ညီညွတ်ရေးကို ဦးစားပေးမည်လော။

အကယ်၍ ပြည်နယ်တရားစီရင်စွဲငြိမ်းမှုရရှိ တရားသူကြီးများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ခန့်အပ်မည် ဆိုပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရကရှုမြင်သည့် စံတန်ဖိုးများနှင့်အညီသာ တရားစီရင်သွားမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍတွင် ဒေသခံလူထုများ၏ ဓလေ့ထုံးထမ်းနှင့်အညီ စီရင်ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် ဒေသန္တရဗဟုသုတများ သိရှိနားလည်သော တရားသူကြီးများကို ပြည်သူ့လူထုက ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားသည့် ပြည်နယ်အစိုးရက ရွေးချယ်ခန့်အပ်ထားရန် လိုအပ်သည်။

စီမံခန့်ခွဲရေးမဏ္ဍိုင်

စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍတွင် စီမံခန့်ခွဲမှုသည် အုပ်ချုပ်ရေး၏ အစိတ်ပိုင်းဖြစ်သည်ဟူသော အမြင်နှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကို သီးခြားစီထားသင့်သည်ဆိုသော မတူညီသည့်အမြင် နှစ်မျိုးရှိသည်။ စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာမူဝါဒချမှတ်ရေးတွင် အုပ်ချုပ်ရေး၏ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သဟဇာတ ဖြစ်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်နယ်စီမံခန့်ခွဲရေးဌာန အကြီးအကဲများကို ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရန် လိုအပ်သည်။ သို့သော်လည်း ဝန်ထမ်းများသည် နိုင်ငံရေးဘက်လိုက်မှု ကင်းစင်သော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ဘာသာရေး၊ လူမျိုးရေး၊ အသားအရောင်ခွဲခြားမှု မပြုပဲ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစွာဖြင့် ပြည်သူ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ထမ်းဆောင်ရာတွင် ဥပဒေပြုတစ်ခု၏ စံတန်ဖိုး၊ သဘောသဘာဝ၊ နိုင်ငံရေးအမြင်များကို နားလည်သဘောပေါက်မှသာလျှင် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများသည် လွှတ်တော်၏လုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် နိုင်ငံရေးအစွဲမပါပဲ လွှတ်တော်၏ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်များကို နိုင်ငံရေးဘက်လိုက်မှုကင်းရှင်းစွာဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်သာမက တရားစီရင်ရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ၏ သဘောထားများ ကိုလည်း နားလည်ရန်လိုအပ်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ဂျာမန်ပုံစံ

တချို့သောဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ(ဂျာမဏီ၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဩစတြီးယား) များတွင် ပြည်နယ်စီမံကိန်းများအပြင် ပြည်ထောင်စုစီမံကိန်းများကိုလည်း ပြည်နယ်ကသာ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ပြည်ထောင်စုအစိုးရတွင် စီမံခန့်ခွဲရေးအာဏာမရှိပေ။ ပြည်နယ်များက ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ချုပ်ကိုင်မှုနည်းစွာဖြင့် စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေ ဖြင့် မူဝါဒရေးရာ ဥပဒေမူဘောင်ကိုသာ ချမှတ်ပေးသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ

- ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် နိုင်ငံရေးမဏ္ဍိုင် (၄) ရပ်စလုံးမရှိပါ။
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်စုစုပေါင်း၏ (၇၅) ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများက ရွေးကောက်တင်မြှောက်နိုင်သည်။
- ကျန်ရှိသည့် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ကသာခန့်အပ်သည်။
- ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များကို သမ္မတက တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်သည်။
- ပြည်နယ်တရားသူကြီးများကိုလည်း သမ္မတကသာ ခန့်အပ်ပြီး
- ပြည်နယ်စီမံကိန်းများကို အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနက စီမံခန့်ခွဲသည်။

၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ဖက်ဒရယ်အတုအယောင်ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်များကို တချို့သော ကဏ္ဍအလိုက် အနည်းငယ် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုထားသော်လည်း မဏ္ဍိုင်ကြီး(၄)ရပ်တွင် ဥပဒေပြုရေးအာဏာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာရှိသည်။

ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲကြရာတွင် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ များရှိရမည့်အပြင် ထိုကဏ္ဍများကို မဏ္ဍိုင် (၄) ရပ်ဖြစ်သော ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးလိုအပ် မည်ဖြစ်ပါသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏အခန်းကဏ္ဍ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတိုင်းတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ဝိသေသလက္ခဏာ (၅) ခုရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုပုံစံကို ဖန်တီးခြင်း၊ အစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကန့်သတ်ချက်ထားရှိခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်ခက်ခဲခြင်း၊ အခြားသောဥပဒေများ၏ အထက်တွင် ရှိခြင်း၊ ပြည်သူလူထု၏ သဘောတူညီချက်များနှင့် ဆန္ဒကိုဖော်ပြခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်သူလူထုသည် အစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ယင်းအစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ကန့်သတ်ပေးခြင်းနှင့် လူထု၏ဆန္ဒနှင့် သဘောတူညီချက်များကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားဖြင့် ချုပ်ကိုင်သည်ဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့ပြည်နယ်အတွင်းကျင့်သုံးမည့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို ပြည်နယ်လူထုများကိုယ်တိုင်ရေးဆွဲခွင့်သည် လွန်စွာအရေးပါသော အချက်ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များသည် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှစ်ရပ်လုံးအတွက် အကျိုးဝင်သည်။ ကွာခြားချက်အနေဖြင့် ပြည်နယ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ၎င်းပြည်နယ်နယ်နိမိတ်အတွင်း ကဏ္ဍအလိုက်သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကိုကျင့်သုံးကာ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် ပြည်နယ် အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြစ်ပြီး ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုနယ်နိမိတ် အတွင်း ကဏ္ဍအလိုက်သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ကျင့်သုံးကာ လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကိုဖွဲ့စည်းခြင်းဖြစ်သည်။

ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် ပြည်နယ်အစိုးရသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရထက် တစ်ဆင့်နိမ့် ဖွဲ့စည်းထားသော အစိုးရမဟုတ်ပါ။ မိမိပြည်နယ် နယ်နိမိတ်အတွင်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် တန်းတူ ကဏ္ဍအလိုက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိပြီး လွတ်လပ်စွာအာဏာကျင့်သုံးခွင့်ရှိသည့် အစိုးရ ဖြစ်သည်။

လူထုအနေဖြင့် မိမိတို့အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းရမည့်အပြင် မိမိတို့က လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းထားသောအစိုးရအနေဖြင့် အာဏာအလွဲသုံးစားမှုများမပြုလုပ်ရန် အစိုးရ၏လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအားဖြင့် ကန့်သတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အာဏာကိုလူတစ်စုကသာ ချုပ်ကိုင်ခြင်းမျိုးမဖြစ်ရအောင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြုလွယ် ပြင်လွယ်မဟုတ်ဘဲ ခိုင်မာစွာရေးဆွဲရန် လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် အစိုးရ၏လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာပိုင်းခြား သတ်မှတ်ထားခြင်းနှင့် အစိုးရ၏ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် ထိန်းညှိခြင်း ဖြစ်စဉ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေရေးဆွဲရေးတွင် အရေးပါသောအချက်များဖြစ်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် အောက်ပါအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

- အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုပုံစံတွင် သမ္မတစနစ်လား၊ ပါလီမန်စနစ်လား၊ အချိုးကျကိုယ်စားပြုရွေးကောက်မှုပုံစံလား၊ နိုင်သူအကုန်ယူရွေးကောက်မှုပုံစံလား စသည်ဖြင့်ရွေးချယ်စရာများစွာကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်ပါသည်။
- ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပြီးပြည့်စုံသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမရှိသော်လည်း မိမိတို့ပြည်နယ်နှင့် အသင့်တော်ဆုံးသောဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။
- ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည့်အချက်များသည် နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားနိုင်သော်လည်း အခြေခံအချက်များတွင် တူညီမှုရှိသည်။
- မိမိတို့အာဏာအပ်နှင်းထားသောအစိုးရကို စိတ်မချနိုင်သောကဏ္ဍများရှိပါက စီမံလုပ်ပိုင်ခွင့်ရေးရာတွင် ထိုသူတို့၏ခြယ်လှယ်မှုမခံရအောင် ထိုကဏ္ဍပါအချက်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခြင်းမပြုသင့်ပါ။
- သမားရိုးကျမဟုတ်သော ကဏ္ဍများကိုလည်း ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်လွှတ်တော်တွင် အလျဉ်းသင့်သလို ဆွေးနွေးနိုင်ရန်အတွက် ဖယ်ထားသင့်ပါသည်။

အထက်ပါအချက်များသည် အဖြေထုတ်ရန်မဟုတ်ပဲ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစား သင့်သည်အချက်များကို ဖော်ထုတ်ပေးခြင်းသာဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ ကွာခြားမှုများရှိနိုင်သည်။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံများ၏ ပြည်နယ်တိုင်းတွင် ပြည်နယ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှိကြသော်လည်း ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမရှိသော နိုင်ငံများလည်း ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံအများစုတွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရှိကြသည်။ (အာဂျင်တီးနား၊ ဩစတေးလျ၊ ဩစထြီးယား၊ ဘရာဇီး၊ ကနေဒါ၊ ရုရှား၊ ဂျာမဏီ၊ မလေးရှား၊ မက္ကဆီကို၊ ဆွစ်ဇာလန်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု)

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအားဖြင့် လူထုကိုအကျိုးပြုနိုင်ရန်ဟူသော လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရည်ရွယ်ချက်နှင့် နိုင်ငံတော်ကို မညှိသို့ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်ဟူသော သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ရည်ရွယ်ချက်များ ပါရှိသည်။

လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင် ရည်ရွယ်ချက်

ပြည်နယ်တိုင်းတွင် မတူညီသော ရင်းမြစ်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများရှိသောကြောင့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အကောင်းဆုံး စီမံတုံ့ပြန်နိုင်ရန်အတွက် ဒေသန္တရအခြေအနေ နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိသော၊ အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်သော ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှိရန် အသီးသီးလိုအပ်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

သာမကအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တချို့သောပြည်နယ်များသည် နယ်နိမိတ်ကျယ်ဝန်းပြီး လူမျိုးစုကွဲပြားမှု များပြားသောကြောင့် ထိုပြည်နယ်များ၏ ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျကျ ရေးဆွဲသင့်သည်။ တစ်ဖက်တွင် တချို့သောပြည်နယ်များသည် နယ်နိမိတ် အားဖြင့် ပိုမိုသေးပြီး လူမျိုးစုကွဲပြားမှုနည်းသောကြောင့် ထိုပြည်နယ်များ၏ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသည် ဖက်ဒရယ်မဆန်သော ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်သည် ပြည်သူများကအုပ်ချုပ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပြည်သူများအနေဖြင့် ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် မိမိတို့ကိုအုပ်ချုပ်မည့်အစိုးရနှင့် ယင်းအစိုးရ၏ ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံကို ရွေးချယ်နိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားရန် လိုအပ်သည်။ (ဥပမာ ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို တပ်မတော်ကရေးဆွဲပြီး ပြည်သူများလက်ခံအောင် အတင်းအဓမ္မ ပြုလုပ်သောကြောင့် ပြည်သူများအနေဖြင့် သူတို့ကိုယ်တိုင်ရေးဆွဲထားသည်ဟု မခံယူနိုင်ပေ)

အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပြည်သူများကိုယ်တိုင် ပြည်သူများ၏သဘောထားဆန္ဒအတိုင်း ရေးဆွဲထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါက ပြည်သူများအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လေးစား လိုက်နာမည် ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပြည်သူများအနေဖြင့် ထည့်သွင်းသင့်သည့် အချက်များ၊ စံတန်ဖိုးများနှင့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆွေးနွေးအဖြေရှာ ခြင်းဖြင့် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်မှုနှင့် နားလည်မှုများ တိုးပွားကာ အများသဘောတူသည့် ဘုံရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ တည်ဆောက်နိုင်သည့်အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးတွင် ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် တက်ကြွသော နိုင်ငံသားကောင်းအလေ့အကျင့်ကောင်းများကို သင်ယူတည်ဆောက်နိုင်သည်။

ထို့အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးတွင် ပါဝင်ခြင်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီအရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းခြင်းနှင့် အစိုးရ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကန့်သတ်ခြင်း အစရှိသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ ယုံကြည်မှုအားကောင်းအောင် ဖန်းတီး တည်ဆောက် နိုင်သည်။

သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်

(၁) ဖက်ဒရယ်ပြုခြင်း (Federalizing) - တည်ရှိပြီးသားနိုင်ငံတစ်ခုတွင် ပြည်နယ်များကို ဖွဲ့စည်းပြီး အတူတကွယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်းဟူသော ယူဆချက်မျိုးဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးခြင်းဖြစ်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု တစ်စဉ်

တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကသာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအလုံးစုံရှိသော တစ်ပြည်ထောင်စနစ်မှ ပြည်နယ်များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ခွဲဝေပေးခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဖက်ဒရယ်ပြုခြင်း ဟု ဆိုရခြင်းဖြစ်သည်။

ဖက်ဒရယ်ပြုခြင်းတွင် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ခွင့်ပြုမှသာလျှင် ရေးဆွဲနိုင်သည်။

(၂) အတူတကွဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း (Federating) - အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သီးခြား ပြည်နယ်များသည် မိမိတို့၏သဘောဆန္ဒအရ ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုဖွဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စုကို အတူတကွ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေဖြင့် ပြည်နယ်များက အပ်နှင်းသော အာဏာသာရှိသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာသည် ပြည်နယ်များထံမှ ဆင်းသက်လာခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်နယ်များအနေဖြင့် မူလကတည်းက ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲခွင့်ရှိပြီး ဤသို့သောစနစ်မျိုးသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော အစဉ်အလာပိုများသော စနစ်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့သမိုင်းကြောင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ကြည့်ပါက တပ်မတော်၏ ဆုပ်ကိုင်ထားသော အမြင်မှာ ပြည်ထောင်စုကအရင်ဖြစ်ပြီး ထိုမှတဆင့်လက်ရှိပြည်နယ်များကို ဖွဲ့စည်းသည်ဆိုသည့် (federalizing - ဖက်ဒရယ်ပြုခြင်း) ဖြစ်ပြီး တိုင်းရင်းသားများ၏ ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် အမြင်မှာ သီးခြားပြည်နယ်များမှ အတူတကွ သဘောတူညီချက်အရဖွဲ့ခြင်းဖြင့် လက်ရှိပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီး ဖြစ်တည်လာသည် (Federating - အတူတကွဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း) ဆိုသည့် ထိလွယ်ရှလွယ် မတူညီသောအမြင် (၂) မျိုးရှိသည်။

တပ်မတော်မှလက်ကိုင်ပြုထားသည့် ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် ခေတ်သစ်မြန်မာနိုင်ငံနယ်နိမိတ် အတွင်းပါဝင်သော ဒေသများအားလုံးကို မြန်မာဘုရင်များက သိမ်းပိုက်ပြီး ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်ကာလအလွန် ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအောက်တွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရရှိပြီး လက်ရှိ ပြည်နယ်များကို ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြင့် ခေတ်သစ်မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်တည်လာသည်ဆိုသည့် တစ်ပြည်ထောင်မှ ဖက်ဒရယ်ပြုခြင်း (federalizing) ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၄၇၊ ၁၉၇၄ နှင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့တွင် ပြည်ထောင်စုမှ ပြည်နယ်များသို့ ပေးအပ်ထားသော တစ်ချို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များထဲတွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေရေးဆွဲခွင့် မပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ တပ်မတော်၏ ရှုထောင့်အရ အကယ်၍ ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေရေးဆွဲခွင့်ရှိခဲ့သော် ပြည်နယ်များ၏ မူလပိုင်ခွင့်ကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ပြည်ထောင်စုကပေးအပ်သော လက်ဆောင်သာသာ ဖြစ်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အမြင်ကို ခြုံငုံကြည့်ပါက တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့ ပိုင်နက်အတွင်း အချုပ်အခြားအာဏာအပြည့်အဝဖြင့် လွတ်လပ်စွာနေထိုင်ကြရာမှ အတူတကွ စုပေါင်းပြီး ပြည်ထောင်စုကိုတည်ထောင်ကြသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သီးခြားစီရှိသော ပြည်နယ်များက အရင်တည်ရှိပြီး ပြည်ထောင်စုကိုဖွဲ့စည်းသည်ဆိုသည့် သမိုင်းကြောင်းကို လက်ကိုင်ထားကြသည်။

ထို့အပြင် မြန်မာဘုရင်များလက်ထက်တွင် ခေတ်သစ်မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသား ဒေသများကို သိမ်းယူရန်ကြိုးပမ်းသော်လည်း အမှန်စင်စစ် မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်းဒေသများကိုသာ သိမ်းယူအုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင် အစရှိသည့် တိုင်းရင်းသားဒေသများကို သိမ်းယူခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ သို့ရာတွင် တိုင်းရင်းသားဒေသများနှင့် ဗမာဘုရင်များအကြားတွင် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဆက်သည့် ဆက်ဆံရေးမျိုးရှိခဲ့ပြီး ထိုသို့သောဆက်ဆံရေးမျိုးရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် တိုင်းရင်းသားဒေသ များသည် ဗမာဘုရင်လက်အောက်ခံများ ဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ရမရပါ။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းတလျှောက်တွင် ရှေးယခင်တုန်းကပင် တိုင်းပြည်တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပဏ္ဏာဆက်ခြင်း ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြ ပါသည်။

ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်ထက်တွင်လည်း မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း(ပြည်မ)နှင့် တောင်တန်းဒေသ များကို သီးခြားစီအုပ်ချုပ်ခဲ့ပြီး တောင်တန်းဒေသများက ဗြိတိသျှအစိုးရသို့ အခွန်ပဏ္ဏာ ဆက်သရခြင်း မျိုး ရှိခဲ့သည်။

ကိုလိုနီကာလအပြီးကာလတွင်လည်း တောင်တန်းဒေသများအနေဖြင့် ပြည်မနှင့်အတူ တိုင်းပြည်တစ်ခုအဖြစ်ပါဝင်လိုခြင်း (ဝါ) သီးခြားတိုင်းပြည်များအဖြစ် တည်ရှိလိုခြင်းကို သိရှိရန် ဗြိတိသျှအစိုးရက တောင်တန်းဒေသစုံစမ်းရေးကော်မရှင် ကိုဖွဲ့စည်းကာ တောင်တန်းဒေသများသို့ စေလွှတ်စုံစမ်းခဲ့ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားများဖက်မှ ပြည်မနှင့်ပူးပေါင်းလိုသည်၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်ရှိပါက ပူးပေါင်းမည်၊ မပူးပေါင်းလိုပါဟူသော အဖြေအမျိုးမျိုးရှိခဲ့ပါသည်။ ဤအရာကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ကိုလိုနီခေတ်ခင်တွင်သော်လည်းကောင်း ကိုလိုနီခေတ်တွင်သော် လည်းကောင်း ဗမာပြည်လက်အောက်ခံတွင် မရှိခဲ့ဖူးကြသည့်အပြင် အချုပ်အခြားအာဏာပိုင်သော သီးခြားဒေသများဖြစ်ကြပြီး ဗြိတိသျှအစိုးရကလည်း တိုင်းရင်းသားဒေသများကို ဗမာပြည်မ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်းမျိုးမရှိကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်နိုင်သည်။

(ပင်လုံစာချုပ်) - ခေတ်သစ်မြန်မာပြည်ကြီးကို ပင်လုံစာချုပ်မှဖြစ်တည်လာသည်ဆိုသည့် ရှုထောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းရှုထောင့်အရ ပြည်ထောင်စုမရှိခင်က အချုပ်အခြားအာဏာပိုင် သီးခြား လွတ်လပ်သော ပြည်နယ်များအရင်ရှိပြီး ထိုပြည်နယ်များက လွတ်လပ်ရေးကို ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ရရှိရန်နှင့် တိုင်းပြည်တစ်ခုတည်ထောင်ရန် ပြည်နယ်များ၏ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အပြည့်အဝ

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

အာမခံပေးသည့် ပင်လုံသဘောတူစာချုပ်ကို အတူတကွလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းအားဖြင့် လက်ရှိ ပြည်ထောင်စုကြီး ဖြစ်တည်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရတွင် ပြည်နယ်များက ပေးအပ်ထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာသာရှိသည်ဟူသည့် အမြင်ဖြစ်သည်။

ပင်လုံစာချုပ်အရ ပြည်ထောင်စုမြန်မာပြည်ကြီးသည် ဖက်ဒရယ်ပြုခြင်း (federalizing) အရမဟုတ်ပဲ အတူတကွဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း (federating) အရ ဖြစ်တည်လာသည်။

သို့ရာတွင် ပင်လုံစာချုပ်တွင်ပါရှိသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသည့် အချက်ကို ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းခြင်းမရှိသည့်အပြင် ၁၉၆၂ စစ်တပ် အာဏာသိမ်းမှုတို့က ပင်လုံစာချုပ်ကို ချိုးဖောက်သည်ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်ခွင့်ရှိသင့်သည်ဟု ပြောဆိုတောင်းဆိုမှုများဖြစ်လာစေသည်။

အလားတူပင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အာမခံပေးသော ပင်လုံစိတ်ဓါတ်သဘောထားမျိုး ပြန်မရသေးသောကြောင့် တိုင်းရင်းသားများက ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံကို လက်ခံလိုလားခြင်းမရှိပေ။

တပ်မတော်နှင့်တိုင်းရင်းသားများကလည်း မိမိတို့၏ သမိုင်းအမြင်ရှုထောင့်များကိုသာ စွဲမြဲစွာ လက်ကိုင်ပြုထားကြပြီး ထိုသို့လုံးဝဥသယံမတူညီသောရှုထောင့်များက ပြည်ထောင်စု၏ သမိုင်းကြောင်းအရ ဥပဒေကြောင်းအရ မည်သို့တရားဝင်မှုရှိသလဲ၊ မည်သို့ပေါ်ပေါက်လာသလဲဟူသော မေးခွန်းမျိုးကို ပေါ်ပေါက်စေသည်။ ထို့ကြောင့် လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသော ပဋိပက္ခများကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားနိုင်ရန် အထက်ပါမတူညီသောသမိုင်းရှုထောင့်များ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို သိရှိရန်လိုအပ်သည်။

ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့၏ ကွဲပြားခြားနားချက်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုသာမက ပြည်နယ်နှင့်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများတွင် မတူညီသည့်အချက်များစွာရှိနိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှစ်ခုစလုံး တူညီရမည်၊ တသတ်မတ်တည်းဖြစ်ရမည် စသည့် ကန့်သတ်ချက်မျိုးမရှိပေ။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အစိုးရတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းပေးသည့်အပြင် ယင်းအစိုးရ၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပေးသောကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် (ဝါ) ပြည်ထောင်စုနှင့် သင့်လျော်သည့် အစိုးရပုံစံ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများနှင့် ကန့်သတ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးသည် လုပ်ပုံလုပ်နည်းအရ (၂) မျိုးဖြစ်သော်လည်း စဉ်းစားပုံစံစားနည်းချင်း တူညီသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်နယ်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲသူများက ရေးဆွဲပြီး ပြည်နယ်များ၏ဖွဲ့စည်းပုံကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲသူများက ရေးဆွဲသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပေ။

သာဓကအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံတွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိရမည်ဟုပါရှိပါက ပြည်ထောင်စုတွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိမည်ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်များတွင်လည်း အလားတူပင် ထားရှိရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပေ။ ပြည်နယ်ဥပဒေပြုရေးတွင် လွှတ်တော်တစ်ရပ် (ဝါ) နှစ်ရပ်ထားရှိရေးသည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲသူများကသာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့သည် လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိရမည်ဟုဆိုရာတွင် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတိုင်း ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ကို ပုံတူကူးချရေးဆွဲရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပေ။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် နိုင်ငံအနည်းငယ်ကသာ ပြည်နယ်များလိုက်နာရမည့်အချက်များကို ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အသေးစိတ်ထည့်သွင်းရေးဆွဲသည်။ (ဥပမာ-လွှတ်တော်နှစ် ရပ် (ဝါ) တစ်ရပ်ထားရှိရေး၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး၊ ပြည်နယ်အကြီးအကဲ ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည့် ပုံစံ..)

တစ်နည်းအားဖြင့် ဤသို့သောစနစ်မျိုးတွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အဓိက အကြောင်းအရာများကို ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကသာ ဆုံးဖြတ်သည်ဖြစ်သော ကြောင့် ယင်းစနစ်တွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြည်သူများကရေးဆွဲခွင့် မရှိသည့်အပြင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲခြင်းကိုလည်း အဓိပ္ပါယ်မဲ့စေသည်။

၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းအောက်တွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲမည်ဆိုပါ က မူကြမ်းရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်လုပ်ပိုင်ခွင့်အနည်းငယ်သာရှိမည်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအား ဖြင့် ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲသူများကို အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်လုပ်ပိုင်ခွင့်မပြုထားပေ။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ပုံမှန်အားဖြင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံအများစု၏ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေတွင် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲသူများ လွတ်လပ်စွာ ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် ယေဘုယျလမ်းညွှန်ချက် အချို့ကိုသာ ထည့်သွင်းထားသည်။ ဥပမာ - အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ်များအတွက် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီအစိုးရပုံစံကို ကျင့်သုံးရမည် ဆိုသည့် ယေဘုယျလမ်းညွှန်မှုကိုသာ ထည့်သွင်းထားသည်။

ပြည်နယ်များအားလုံးက ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ယေဘုယျဆန်သော လမ်းညွှန်ချက်များအတိုင်း လိုက်နာသင့်သော်လည်း အခြေခံမူများကို လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် မတူညီသောပြည်နယ်များနှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရကြားတွင် မတူကွဲပြားသည့်အချက် များရှိနိုင်သည်။ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်အလိုက် မတူညီသော အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုပုံစံ လိုအပ်သောကြောင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရဖွဲ့စည်းမှုအတိုင်း ပြည်နယ်အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဥပဒေပြုရေးကဏ္ဍ ကွဲပြားခြားနားမှု

ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံများ၏ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် လူဦးရေအချိုးကျ ကိုယ်စားပြုသည့် အောက်လွှတ်တော်နှင့် ပထဝီနယ်မြေကိုကိုယ်စားပြုသည့် အထက်လွှတ်တော်ဟူ၍ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိကြသော်လည်း ပြည်နယ်များတွင်မူ နယ်မြေကွဲပြားမှု ပိုမိုနည်းပါးသောကြောင့် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တစ်ရပ်တည်းကိုသာ လိုအပ်ပါက ထားရှိနိုင်သည်။ (ဂျာမဏီနိုင်ငံတွင် ဘရီဆင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သက်တမ်းနှင့် ပြည်ထောင်စုအောက်လွှတ်တော်၏ သက်တမ်းသည် လေးနှစ်ဖြစ်သော်လည်း အခြားပြည်နယ်များအားလုံး၏ လွှတ်တော်သက်တမ်းသည် ငါးနှစ်ဖြစ် သည်။)

ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေဆိုင်ရာခြားနားမှု

ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံများတွင် ရွေးကောက်ပွဲပုံစံအမျိုးမျိုးကျင့်သုံးကြသည်။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်အမတ်များကို သီးခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ကြသည့်အပြင် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲပုံစံသည်လည်း ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကွဲပြားပြန်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုအမတ်များကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာတွင် မတူညီသည့် ရွေးကောက်ပွဲနည်းလမ်းများကို ပြည်နယ်များအား ရွေးချယ်ခွင့်ပြုထားသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု တစ်စဉ်

ဥပမာများ

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ - ပြည်ထောင်စုအထက်လွှတ်တော်ကို နိုင်သူအကုန်ယူစနစ် နှင့် ပြည်ထောင်စုအောက်လွှတ်တော်ကို အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ ပြည်နယ်လွှတ်တော်အမတ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာတွင် နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်ကိုကျင့်သုံးသော ပြည်နယ်တချို့ရှိပြီး အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ကိုကျင့်သုံးသော ပြည်နယ်များလည်းရှိသည်။

ဂျာမဏီနိုင်ငံ - ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရောပြွမ်းအချိုးကျစနစ် (Mixed-Member Proportional System)၊ ဘရန်ဒင်ဘတ် ပြည်နယ်တွင် စင်ပြိုင်စနစ် (Parallel System) နှင့် ဘရီမင်ပြည်နယ်တွင် စုဆောင်းမဲစနစ်ကို (Cumulative Voting System) အသီးသီး ကျင့်သုံးကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှစ်ခုတွင်ဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင်ဖြစ်စေ မတူညီသော ရွေးကောက်ပွဲနည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံးကြသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍကွဲပြားခြားနားမှု

အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များ၏ အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုပုံစံသည် သီးခြားစီ ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုပုံစံတွင်လည်း ခြားနားချက်များရှိပါသည်။

ဥပမာများ

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု- ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် လူထုက သမ္မတကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီးနောက် သမ္မတက အစိုးရအဖွဲ့ကို ခန့်အပ်သည်။ အစိုးရဝန်ကြီးများသည် သူတို့ကို ခန့်အပ်သော သမ္မတကိုတာဝန်ခံသည် ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်အစိုးရလုပ်ငန်းများ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လွယ်ကူရိုးရှင်းသည်။

ပြည်နယ်အဆင့်တွင်မူ မြို့တော်ဝန်၊ ပြည်နယ်အကြီးအကဲ၊ လက်ထောက်ပြည်နယ်အကြီးအကဲ၊ ရှေ့နေချုပ်၊ စာရင်းစစ်ချုပ်နှင့် ပြည်နယ်အတွင်းရေးမှူးစသည့် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ရာထူးများကို သီးခြားစီဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သောကြောင့် လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မတူညီသော သီးခြားပါတီများမှတက်လာသည့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအကြား သဘောထားအမြင် ကွဲလွဲမှုများရှိသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု တစ်စဉ်

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ - ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် (၇) ဦး ပါဝင်သော ကောင်စီကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များကိုမူ ပြည်သူ့လူထုက တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။

တောင်အဖရိက - ပြည်ထောင်စုသမ္မတကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ သို့ရာတွင် ကွာဇူးလူပြည်နယ်သည် အမွေဆက်ခံဘုရင်စနစ် ကျင့်သုံးသောကြောင့် ၎င်းပြည်နယ်တွင် ဘုရင်သည် အုပ်ချုပ်သူအကြီးအကဲဖြစ်သည်။

တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ ကွဲပြားခြားနားမှု

ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံများတွင် မတူညီသည့် တရားစီရင်ရေးစနစ်များကို အသီးသီး ကျင့်သုံးကြသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးကို သမ္မတက ခန့်အပ်ပြီး ၎င်းတို့သက်သက်တမ်းမှာ ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ရာသက်ပန်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်တရားသူကြီးများကိုမူ သက်တမ်းကာလအလိုက် ပြည်သူ့လူထုက ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။

တစ်သီးပုဂ္ဂလအခွင့်အရေး - ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက သီးခြားစီ အကာအကွယ်ပေးသော တစ်သီးပုဂ္ဂလအခွင့်အရေးများရှိပါသည်။ အများအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက ပြည်နယ်များလေးစားလိုက်နာရမည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလအခွင့် အရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများကိုသာ ချမှတ်ပေးထားသော်လည်း ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များ၏ မတူကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုများအလိုက် တစ်သီးပုဂ္ဂလအခွင့် အရေးများကို ထပ်တိုးထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ တန်းတူအခွင့်အရေးကို မပြဋ္ဌာန်းသော်လည်း ပြည်နယ်အများစုတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသည်။

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေ၏ ကွဲပြားခြားနားသည့် ယေဘုယျအချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက -

ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ယင်းအစိုးရအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များ ပါဝင်သော်လည်း မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အသေးစိတ်လမ်းညွှန်ချက်များ မပါဝင်ပေ။ ထို့ပြင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်သည် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြစ်သောကြောင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးတွင်လည်း ခက်ခဲရှုပ်ထွေးပါသည်။

Federal Dialogue

Lecture Series

ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှု စာစဉ်

ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်မူ အစိုးရလိုက်နာရမည့် မူဝါဒများကို (ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်၊ အစိုးရ၏ကြွေးမီစသည်) တိတိကျကျ လမ်းညွှန်ချက်ပေးထားသောကြောင့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံသည် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေထက် ပိုမိုရှည်လျားပြီး အသေးစိတ်ကျသည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်အစိုးရသည် ၎င်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူများနှင့် ပိုမိုနီးကပ်ပြီး လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကဲ့သို့သော တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်များကို ခွင့်ပြုပေးထားသောကြောင့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးတွင်လည်း ပိုမိုလွယ်ကူရိုးရှင်းသည်။ တဖန် မတူကွဲပြားသော မျိုးနွယ်စုများ၏ အစုအဖွဲ့အခွင့်အရေးနှင့်၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေထက် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပိုမိုတိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေနှင့်၍ မတူဘဲ ကွဲပြားမှုရှိနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲသူများသည် ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံး၏ အခြေအနေ၊ နိုင်ငံသားများ၏ သဘောထားအမြင်နှင့် စံတန်းဖိုးထားမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲသူများကလည်း ၎င်းတို့ပြည်နယ်အတွင်းရှိ မတူကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုများ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ပြည်နယ်လူထု၏ သဘောထားဆန္ဒများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။
ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ဦးဆောင်ကျင်းပလျက်ရှိသည့် Federal Dialogue Series တွင် Prof. David Williams ၏ ဆွေးနွေးတင်ပြမှုကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဆီလျော်အောင် ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။